

Interpellasjon til tingsete juni2014

Endringar i opptakssystemet, auka lærartettleik, kan det hindre fråfall?

Tilstandsrapporten for den vidaregåande skulen 2012/13 synte oss at fråfallet i den vidaregåande skulen i Hordaland igjen er aukande, og at vi er dårlegare enn landsnittet på gjennomføring. Vårt felles mål er å komme til 80%, gjennomføring innan 2015, og vi er truleg langt frå å nå det målet i tide. Vi politikarar kunne kan hende ha levd med å ikkje nå dette målet, om det ikkje var for at bak desse tale finn ein ofte ei personleg ulukke. Konsekvensane kan til dømes vere at den unge ikkje kjem seg inn i arbeidsmarknaden og vert trygda i ung alder.

Årsakene til fråfallet er mangfaldige, men heilt overordna og generelt er det viktig å seia at kampen for sosial utjamning er av det viktigaste vi kan gjera. Det er nemleg klår samheng mellom foreldra sin utdanningsbakgrunn og fråfallet. Unge med foreldre som ikkje har fullført vidaregåande utdanning, har ein langt sterkare tendens til å slita enn andre. Det er difor vi treng ein betre nasjonal politikk for fordeling, rettferd og like sjansar for alle.

Innanfor Hordaland fylkeskommune sine avgrensa forvaltningsområde er det sjølv sagt dei vidaregåande skulane som peikar seg ut i arbeidet mot fråfall, og både opplæringsavdelinga generelt og NY GIV-prosjektet spesielt kan vise til ein rikhaldig meny av tiltak. Mellom anna har det vorte jobba med ei rad ulike alternative ordningar for opplæring (vekslingsmodellen, produksjonsskule mv.) og forsterka opplæring gjennom sommarskulen og leksehjelp via ideelle organisasjonar.

Den nemnde tilstandsrapporten slår fast at «elevar som ikkje kjem inn på førsteønske i vidaregåande opplæring» er i større fare for å falle frå i utdanninga. Årsaken til dette er truleg samansette. Men det er klart om elevar vert «utkonkurrert» av nærskulen sin, så kan det i seg sjølv vere demotiverande. Dette rammar både elevar som bur i byen og i distrikta, men mest dei som bur i distrikta som kan risikere å måtte reise over lange avstandar, med fleire bussbyte. Vidaregåande skular melder om forseintkoming, og elevar som vert frakta på kryss og tvers, såkalla «eksoselevar». Somme elevar startar skulereisa i sekstida og er gjerne heime i halv sekstida om ettermiddagen.

Den harde sorteringa av elevar har sjølv sagt også ført til ei hardare sorteringa av skular. Skular vert såkalla A-, B- og C-skular gjennom offentlege lister med karaktersnitt, med påfølgjande stigmatisering av både skular og elevar. Men det er inga eintydig forskning som stør at læring i homogene miljø er betre enn i godt blanda klassar. Likevel er det det som no skjer. Pressa melder også no om at det i sentrumsskulane er stor overvekt av jenter, fordi dei har betre karakter enn gutar.

En lærar kan ikkje gjere underverk aleine, men mellom anna professor Thomas Nordahl har vore inne på at relasjonen mellom elev og lærar kan være heilt avgjerande for motivasjon og læring. Læraren skal vere «støttende og ha forventningar om utvikling». (sitert på Udir.no, nov.2012) Men er det mogeleg å gjere dette til norma for lærargjeringa når skulebudsjetta er prega av kutt og innstraming på timar.

1. Ville ein overgang til eit geografisk opptakssystem kunne ha minka fråfallet i den vidaregåande skulen?

2. Kor stor er lærartettleiken i den vidaregåande skulen no samanlikna med til dømes for fem år sidan?
3. Har sentrumsskulane ei skeiv kjønnsfordeling, og er eventuelt dette eit problem?
4. Er fråfallet i distrikta større enn i byar og tettstrok?

Spørsmål til fylkesordføraren

I media kan ein igjen lesa om «datakaos» på dei vidaregåande skulan. Sv har i fylkesutvalet i mars spurdt om dette og fått forskringar om at «alt er på stell».

No skapar dette store overskrifter i media att og leiaren for helse og opplæring forsikrar at dette ikkje skal skje igjen.

Er dette eit reelt problem?

I såfall kva tiltak er sett inn?

Aud Karin Oen

SV